

Walory turystyczne w powiatach i ich otoczeniu w 2023 r.¹

4.12.2024 r.

64,2

Najwyższą wartość wskaźnika walorów turystycznych osiągnęła Warszawa

Zdecydowanym liderem pod względem walorów turystycznych z wartością wskaźnika walorów turystycznych (WaT) równą 64,2 jest Warszawa. Kolejne lokaty z wynikami z przedziału 52-57 zajmują kolejno: powiat nowosądecki (56,6), Kraków (54,9) oraz powiaty kłodzki (53,2) i nowotarski (52,4). W przypadku Warszawy i Krakowa dominującą rolę odgrywają walory kulturowe, a w powiatach nowosądeckim, kłodz-

kim i nowotarskim – walory środowiskowe. Na kolejnych lokatach z wartościami WaT z przedziału 42-46 znalazły się kolejno powiaty: tatrzański, bieszczadzki, kołobrzeski i leski.

Niniejsza informacja sygnałna została przygotowana w oparciu o metodologię zawartą w zeszycie metodologicznym „Walory turystyczne w powiatach i ich otoczeniu”². Oba opracowania mają swoje źródło w pracy badawczej z 2015 r. „Analiza walorów turystycznych powiatów i ich bezpośredniego otoczenia na podstawie danych statystycznych m.in. z zakresu bazy noclegowej, kultury i dziedzictwa narodowego oraz przyrodniczych obszarów chronionych”³. Ważną cechą opracowania⁴ jest uwzględnienie walorów turystycznych nie tylko z terenu danego powiatu (czy miasta na prawach powiatu), ale także z otaczających go jednostek administracyjnych szczebla powiatowego z uwzględnieniem malejącej funkcji odległości, a także transgranicznych walorów turystycznych w krajach UE sąsiadujących z Polską. Obliczenia zostały wykonane na podstawie danych z roku 2023 lub lat wcześniejszych, gdy ww. metodologia przewiduje 5-letni szereg czasowy lub gdy dane z 2023 r. nie były dostępne albo nie zmieniły się w stosunku do lat poprzednich.

W opracowaniu dla każdego powiatu oraz miasta na prawach powiatu wyznaczone zostały wartości wskaźnika walorów turystycznych (WaT). Wskaźnik ten jest oparty na różnorodnych miarach częściowych i dziedzinowych, dzięki którym uwzględnione zostały składniki kulturowe, środowiskowe, związane z infrastrukturą turystyczną (stymulanty) oraz zanieczyszczeniem środowiska i przestępczością (destymulanty), które mają wpływ na walory turystyczne.

Wśród powiatów o najwyższych wartościach tego wskaźnika dominują największe miasta bogate w zasoby kultury i dziedzictwa narodowego (Warszawa, Kraków, Gdańsk), powiaty ziemskie górskie (nowosądecki, kłodzki, nowotarski, tatrzański, bieszczadzki, leski) lub nad-

¹ Opracowanie eksperymentalne na podstawie danych statystycznych m.in. z zakresu bazy noclegowej, kultury i dziedzictwa narodowego oraz przyrodniczych obszarów chronionych przygotowane przez zespół autorski w składzie: dr Piotr Łysoń (kierujący), Izabela Jakubowska, Wacława Kraśniewska i Marek Więckowski.

² Udostępnionego na Portalu informacyjnym GUS w dniu 27.07.2023r.

³ Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna (POPT) 2007–2013). Następnie najważniejsze założenia metodologiczne i wyniki analiz zaprezentowano w publikacji „Turystyka w 2015 r.”, kolejna aktualizacja danych odbyła się w formie notatki informacyjnej zamieszczonej na stronie internetowej GUS w ramach statystyk eksperymentalnych w 2017 r. i 2023 r.

⁴ Obliczenia wykonano według metodologii ujętej w zeszycie metodologicznym „Walory turystyczne w powiatach i ich otoczeniu” [Główny Urząd Statystyczny / Obszary tematyczne / Kultura. Turystyka. Sport / Zeszyty metodologiczne / Zeszyt metodologiczny Walory turystyczne w powiatach i ich otoczeniu](#)

morskie (kołobrzeski, słupski, kamieński), które obok atrakcyjnych zasobów krajobrazowych dysponują także walorami uzdrowiskowymi lub bogatymi obszarami chronionej przyrody.

W układzie wojewódzkim najwyższe wartości średnie dla powiatów wskaźnika walorów turystycznych wystąpiły w województwach: małopolskim, zachodniopomorskim i pomorskim.

Walory kulturowe

Wskaźnik walorów kulturowych (WaK) obejmuje 2 grupy tematyczne: zabytki (WZ) oraz potencjał uczestnictwa (WU), które uznano za równoprawne pod względem znaczenia dla tworzonego wskaźnika i w związku z tym obu tym grupom przyznano taką samą wagę - po 50%.

W obrębie grupy dotyczącej zabytków uwzględniono zmienne: liczba zabytków ogółem, liczba zabytków najstarszych - sprzed XVI w. i liczba zabytków wpisanych na listę światowego dziedzictwa UNESCO lub listę Pomników Historii.

Grupa skupiająca zmienne dotyczące *potencjału uczestnictwa* obejmuje: liczbę miejsc na widowni w teatrach i instytucjach muzycznych oraz liczbę muzeów i instytucji paramuzealnych wraz z liczbą zwiedzających, wykaz miejsc pielgrzymkowych wraz z liczbą osób je odwiedzających oraz rozróżnieniem ich zasięgu, a także liczbę imprez masowych i ich uczestników.⁵ Podczas opracowywania wskaźnika walorów kulturowych (WaK), zgodnie z metodologią opisaną w zeszycie metodologicznym *Walory turystyczne w powiatach i ich otoczeniu*, uwzględniono walory kulturowe sąsiednich powiatów oraz poprawkę transgraniczną.⁶ Składowe wskaźnika walorów kulturowych zostały unormowane, a sam wskaźnik jest średnią ważoną.

Prezentowane w tabelicy 1 wartości wskaźnika walorów kulturowych dla powiatów z dziesiątej – górnej grupy decylowej (10% powiatów o najwyższych wartościach wskaźnika), obrazują zarówno istotne zróżnicowanie pod względem wartości tego wskaźnika, jak i dominację powiatów i miast na prawach powiatu (m.n.p.p) z województw: śląskiego (13), małopolskiego (8) i mazowieckiego (6).

Warto zauważyć, że powiaty województwa mazowieckiego zlokalizowane w pobliżu Warszawy w decydującym stopniu korzystają na jej sąsiedztwie. Z kolei niektóre powiaty województw śląskiego i małopolskiego znacząco skorzystały na sąsiedztwie odpowiednio Krakowa i Katowic, choć wiele z nich posiada także istotne własne zasoby kulturowe. W górnej grupie decylowej jest 16 powiatów i 22 miasta na prawach powiatu, ale warto podkreślić, że w pierwszej dziesiątce jest aż siedem miast na prawach powiatu.

Warto podkreślić także dominującą pozycję liderów według WaK: Warszawy (1) i Krakowa (0,967) oraz trzecią lokatę Gdańska (0,485) i czwartą Wrocławia (0,475). Kolejne cztery pozycje z podobną wartością WaK zajmują powiaty ziemskie: krakowski (0,424) i wielicki (0,397), które obok własnych zasobów korzystają z bliskości bogatych zasobów kulturowych Krakowa. Kolejne lokaty zajęły Poznań, Toruń, Katowice i powiat warszawski zachodni.

Tablica 1. Górna grupa decylowa powiatów uszeregowanych według wartości wskaźnika walorów kulturowych (WaK)⁷

Lp.	Powiat	Województwo	WaK
1	Warszawa	mazowieckie	1,000
2	Kraków	małopolskie	0,967
3	Gdańsk	pomorskie	0,485
4	Wrocław	dolnośląskie	0,475

⁵ Pełny opis, patrz przypis 4.

⁶ Pełny opis poprawki transgranicznej patrz przypis 4, s. 34.

⁷ Uwzględniający wpływ otoczenia i poprawkę transgraniczną.

Wśród 38 powiatów lub miast na prawach powiatu z górnej grupy decylowej, aż 13 należy do woj. śląskiego. W pierwszej 10 ułożyły się 3 powiaty lub miasta na prawach powiatu z województwa małopolskiego.

Lp.	Powiat	Województwo	WaK
5	krakowski	małopolskie	0,424
6	wielicki	małopolskie	0,397
7	Poznań	wielkopolskie	0,344
8	Toruń	kujawsko-pomorskie	0,343
9	Katowice	śląskie	0,336
10	warszawski zachodni	mazowieckie	0,292
11	wadowicki	małopolskie	0,290
12	pruszkowski	mazowieckie	0,284
13	poznański	wielkopolskie	0,273
14	piaseczyński	mazowieckie	0,262
15	nowosądecki	małopolskie	0,258
16	Łódź	łódzkie	0,255
17	bocheński	małopolskie	0,250
18	tarnogórski	śląskie	0,239
19	Gdynia	pomorskie	0,238
20	Chorzów	śląskie	0,235
21	gorlicki	małopolskie	0,233
22	Zabrze	śląskie	0,232
23	myślenicki	małopolskie	0,231
24	Bytom	śląskie	0,226
25	Gliwice	śląskie	0,223
26	wołomiński	mazowieckie	0,221
27	wrocławski	dolnośląskie	0,220
28	Piekary Śląskie	śląskie	0,220
29	świdnicki	dolnośląskie	0,218
30	Częstochowa	śląskie	0,215
31	legionowski	mazowieckie	0,214
32	Ruda Śląska	śląskie	0,212
33	Sosnowiec	śląskie	0,212

Lp.	Powiat	Województwo	WaK
34	Lublin	lubelskie	0,209
35	Świętochłowice	śląskie	0,207
36	Siemianowice Śląskie	śląskie	0,206
37	Sopot	pomorskie	0,205
38	Tychy	śląskie	0,204

Źródło: opracowanie własne.

Walory środowiskowe

Wskaźnik walorów środowiskowych (WaS) zbudowany został w oparciu o zmienne i 3 miary ważne, ujęte w dwie grupy (wskaźniki krajobrazowe i środowiskowe) z identycznymi wagami, po 50%. Wskaźniki odnoszące się do walorów krajobrazowych obejmują trzy składniki: długość linii brzegowej, miarę ważoną wód i miarę ważoną powierzchni gór, a odnoszące się do walorów środowiskowych obejmują obszary chronione, lasy i uzdrowiska.⁸

Zgodnie z metodologią opisaną w zeszycie metodologicznym⁹, podczas opracowywania wskaźnika walorów środowiskowych (WaS), uwzględniono walory środowiskowe sąsiednich powiatów oraz poprawkę transgraniczną, w sposób analogiczny jak w przypadku wskaźnika walorów kulturowych. Składowe wskaźniki walorów środowiskowych zostały unormowane, a sam wskaźnik jest średnią ważoną.

Wśród 38 powiatów z górnej grupy decylowej aż 10 należy do woj. zachodniopomorskiego. Natomiast w pierwszej 10 jest 6 powiatów należących do pasma gór.

Tablica 2. Górna grupa decylowa powiatów uszeregowanych według wartości wskaźnika walorów środowiskowych (WaS)¹⁰

Lp.	Powiat	Województwo	WaS
1	nowosądecki	małopolskie	1,000
2	kłodzki	dolnośląskie	0,979
3	bieszczadzki	podkarpackie	0,953
4	nowotarski	małopolskie	0,930
5	leski	podkarpackie	0,880
6	słupski	pomorskie	0,793
7	kołobrzesci	zachodniopomorskie	0,763
8	piski	warmińsko-mazurskie	0,756
9	sanocki	podkarpackie	0,739
10	kamieński	zachodniopomorskie	0,717
11	białostocki	podlaskie	0,690
12	żywiecki	śląskie	0,683

⁸ Pełny opis, patrz przypis 4.

⁹ Walory turystyczne powiatów i ich bezpośredniego otoczenia.

¹⁰ Uwzględniający wpływ otoczenia i poprawkę transgraniczną.

Lp.	Powiat	Województwo	WaS
13	krośnieński	podkarpackie	0,665
14	tatrzański	małopolskie	0,649
15	nowodworski	pomorskie	0,640
16	aleksandrowski	kujawsko-pomorskie	0,608
17	goleniowski	zachodniopomorskie	0,597
18	policki	zachodniopomorskie	0,586
19	augustowski	podlaskie	0,582
20	limanowski	małopolskie	0,573
21	sławieński	zachodniopomorskie	0,549
22	drawski	zachodniopomorskie	0,534
23	olsztyński	warmińsko-mazurskie	0,523
24	elbląski	warmińsko-mazurskie	0,521
25	chojnicki	pomorskie	0,511
26	Świnoujście	zachodniopomorskie	0,509
27	pucki	pomorskie	0,508
28	gryfiński	zachodniopomorskie	0,500
29	gorlicki	małopolskie	0,486
30	mrągowski	warmińsko-mazurskie	0,480
31	giżycki	warmińsko-mazurskie	0,477
32	cieszyński	śląskie	0,463
33	karkonoski (d. jeleniogórski)	dolnośląskie	0,452
34	bytowski	pomorskie	0,441
35	Szczecin	zachodniopomorskie	0,432
36	szczycieński	warmińsko-mazurskie	0,432
37	stargardzki	zachodniopomorskie	0,415
38	suski	małopolskie	0,414

Źródło: opracowanie własne.

Wśród 38 powiatów z górnej grupy decylowej według wartości WaS znalazły się głównie powiaty z północnej i południowej części kraju, tj. tereny górskie, nadmorskie i z obszaru pojezierzy.

Jako lider wśród powiatów o najwyższych wartościach WaS plasuje się powiat nowosądecki (1), na terenie którego obok górskiej rzeźby terenu, występują rozległe obszary o różnych formach ochrony przyrody i krajobrazu, oraz liczne uzdrowiska. Kolejne 4 lokaty zajmują także powiaty górskie: kłodzki (0,979), bieszczadzki (0,953), nowotarski (0,930) i leski (0,880), które także charakteryzują się szczególnymi walorami krajobrazowymi oraz obszarów chronionych (a powiaty kłodzki, nowotarski i leski - także walorami uzdrowiskowymi).

Z kolei najwyżej lokowane powiaty nadmorskie: słupski (6) i kołobrzeski (7) oraz kamieński (10) obok linii brzegowej Bałtyku dysponują istotnymi innymi walorami: rozległymi i cennymi obszarami chronionymi (Słowiński Park Narodowy i Woliński Park Narodowy), a także dużymi jeziorami nadmorskimi (słupski) lub wewnętrznymi wodami morskimi (kamieński) oraz zasobami uzdrowiskowymi.

Walory bazy turystycznej

Wskaźnik bazy turystycznej (WaB), podobnie jak w przypadku wskaźnika walorów kulturowych oraz wskaźnika walorów środowiskowych został zbudowany w oparciu o równy podział wag (po 50%) pomiędzy dwie grupy składników odnoszących się do: bazy noclegowej i do pozostałej infrastruktury turystycznej.

Baza noclegowa składa się z miejsc noclegowych w obiektach hotelowych jak i miejsc noclegowych w pozostałych turystycznych obiektach noclegowych. W części odnoszącej się do *pozostałej infrastruktury turystycznej* uwzględniono następujące zmienne: sale konferencyjne, ścieżki rowerowe, wydatki na turystykę, kulturę i kulturę fizyczną oraz obiekty rekreacji turystycznej (koleje wąskotorowe, koleje linowe lub linowo-terenowe, baseny termalne i parki rozrywki) i obiekty sportowe (korty tenisowe, pływalnie kryte, boiska (do piłki nożnej, koszykówki, piłki ręcznej, piłki siatkowej oraz uniwersalne-wielozadaniowe)).¹¹ Składowe wskaźnika bazy turystycznej zostały unormowane, a sam wskaźnik jest średnią ważoną.

Liderami co do wartości WaB (zgodnie z metodologią opisaną w zeszycie metodologicznym *Walory turystyczne powiatów i ich bezpośredniego otoczenia*), podobnie jak w przypadku WaK, są Warszawa (1) i Kraków (0,613). Na kolejnych miejscach znalazły się: powiat tatrzański, Gdańsk oraz powiat kołobrzeski z bardzo podobnymi wynikami (0,44-0,49).

Tablica 3. Górna grupa decylowa powiatów uszeregowanych według wartości wskaźnika walorów bazy turystycznej (WaB)¹²

Lp.	Powiat	Województwo	WaB
1	Warszawa	mazowieckie	1,000
2	Kraków	małopolskie	0,613
3	tatrzański	małopolskie	0,487
4	Gdańsk	pomorskie	0,448
5	kołobrzeski	zachodniopomorskie	0,435
6	warszawski zachodni	mazowieckie	0,386
7	Wrocław	dolnośląskie	0,364
8	karkonoski (d. jeleniogórski)	dolnośląskie	0,346
9	pruszkowski	mazowieckie	0,340
10	piaseczyński	mazowieckie	0,319

¹¹ Pełny opis, patrz przypis 4.

¹² Uwzględniający wpływ otoczenia.

Wśród 38 powiatów z górnej grupy decylowej 9 należy do woj. mazowieckiego, a 8 do woj. małopolskiego. W pierwszej 10 znajdują się 4 duże miasta: Warszawa, Kraków, Gdańsk i Wrocław.

Lp.	Powiat	Województwo	WaB
11	pucki	pomorskie	0,315
12	legionowski	mazowieckie	0,313
13	nowotarski	małopolskie	0,308
14	Poznań	wielkopolskie	0,301
15	krakowski	małopolskie	0,296
16	wołomiński	mazowieckie	0,287
17	Katowice	śląskie	0,271
18	poznański	wielkopolskie	0,264
19	Sopot	pomorskie	0,259
20	otwocki	mazowieckie	0,258
21	kłodzki	dolnośląskie	0,257
22	Łódź	łódzkie	0,255
23	Gdynia	pomorskie	0,238
24	nowosądecki	małopolskie	0,233
25	nowodworski	mazowieckie	0,223
26	gryficki	zachodniopomorskie	0,220
27	wielicki	małopolskie	0,220
28	grodziski	mazowieckie	0,218
29	koszaliński	zachodniopomorskie	0,217
30	oświęcimski	małopolskie	0,212
31	gdański	pomorskie	0,212
32	wadowicki	małopolskie	0,199
33	wrocławski	dolnośląskie	0,198
34	Tychy	śląskie	0,193
35	wejherowski	pomorskie	0,193
36	cieszyński	śląskie	0,193
37	Sosnowiec	śląskie	0,188
38	Chorzów	śląskie	0,187

Źródło: opracowanie własne.

Czynniki destymulujące walory turystyczne

Pod uwagę wzięto zmienne dostępne na poziomie powiatów mogące negatywnie oddziaływać na walory turystyczne danego obszaru. Wykorzystano dane odnoszące się do:

- zanieczyszczeń gazowych,

- zanieczyszczeń pyłowych,
- ścieków nieoczyszczonych,
- odpadów składowanych,
- przestępstw stwierdzonych przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych.

Składowe wskaźnika czynników destymulujących walory turystyczne mają jednakowe wagi po 1/5¹³ i zostały unormowane, a sam wskaźnik jest średnią ważoną.

Z uwagi na konstrukcję wskaźnika czynników destymulujących (WaD), powiaty i miasta na prawach powiatu o największym natężeniu tych czynników osiągają najniższe wartości tego wskaźnika¹⁴.

Wśród powiatów najsilniej dotkniętych czynnikami destymulującymi walory turystyczne (dolna grupa decylowa) są w pierwszej kolejności miasta z konurbacji śląskiej. Reprezentowane są także inne największe miasta (Warszawa i Kraków) oraz powiaty z silną obecnością przemyślu.

Tablica 4. Dolna grupa decylowa powiatów uszeregowanych według najniższych wartości wskaźnika czynników destymulujących WaD¹⁵

Lp.	Powiat	Województwo	WaD
1	Dąbrowa Górnicza	śląskie	0,000
2	będziński	śląskie	0,005
3	Katowice	śląskie	0,155
4	Sosnowiec	śląskie	0,191
5	Siemianowice Śląskie	śląskie	0,215
6	bełchatowski	łódzkie	0,217
7	Jaworzno	śląskie	0,259
8	mikołowski	śląskie	0,281
9	Chorzów	śląskie	0,281
10	Ruda Śląska	śląskie	0,286
11	Mysłowice	śląskie	0,298
12	Świętochłowice	śląskie	0,312
13	Bytom	śląskie	0,322
14	Zabrze	śląskie	0,323
15	Gliwice	śląskie	0,360
16	Tychy	śląskie	0,375

¹³ Pełny opis, patrz przypis 4.

¹⁴ Po transformacji destymulanty w stymulantę, zgodnie z Zeszytem metodologicznym „Walory turystyczne w powiatach i ich otoczeniu”.

¹⁵ Uwzględniający wpływ otoczenia.

Lp.	Powiat	Województwo	WaD
17	Piekary Śląskie	śląskie	0,389
18	gliwicki	śląskie	0,398
19	chrzanowski	małopolskie	0,430
20	Warszawa	mazowieckie	0,437
21	bieruńsko-lędziński	śląskie	0,440
22	kozienicki	mazowieckie	0,493
23	lubiński	dolnośląskie	0,495
24	tarnogórski	śląskie	0,504
25	oświęcimski	małopolskie	0,541
26	polkowicki	dolnośląskie	0,560
27	Rybnik	śląskie	0,566
28	olkuski	małopolskie	0,600
29	pszczyński	śląskie	0,603
30	rybnicki	śląskie	0,618
31	Jastrzębie-Zdrój	śląskie	0,620
32	Żory	śląskie	0,621
33	Kraków	małopolskie	0,636
34	zawierciański	śląskie	0,663
35	wodzisławski	śląskie	0,671
36	Opole	opolskie	0,683
37	policki	zachodniopomorskie	0,699
38	Włocławek	kujawsko-pomorskie	0,699

Źródło: opracowanie własne.

Walory turystyczne

Opisane powyżej wskaźniki WaK, WaS, WaB i WaD są składowymi wskaźnika walorów turystycznych (WaT), który jest ich sumą ważoną z wagami odpowiednio 3/8, 3/8, 1/5 i 1/20, pomnożoną przez 100, zgodnie ze wzorem¹⁶:

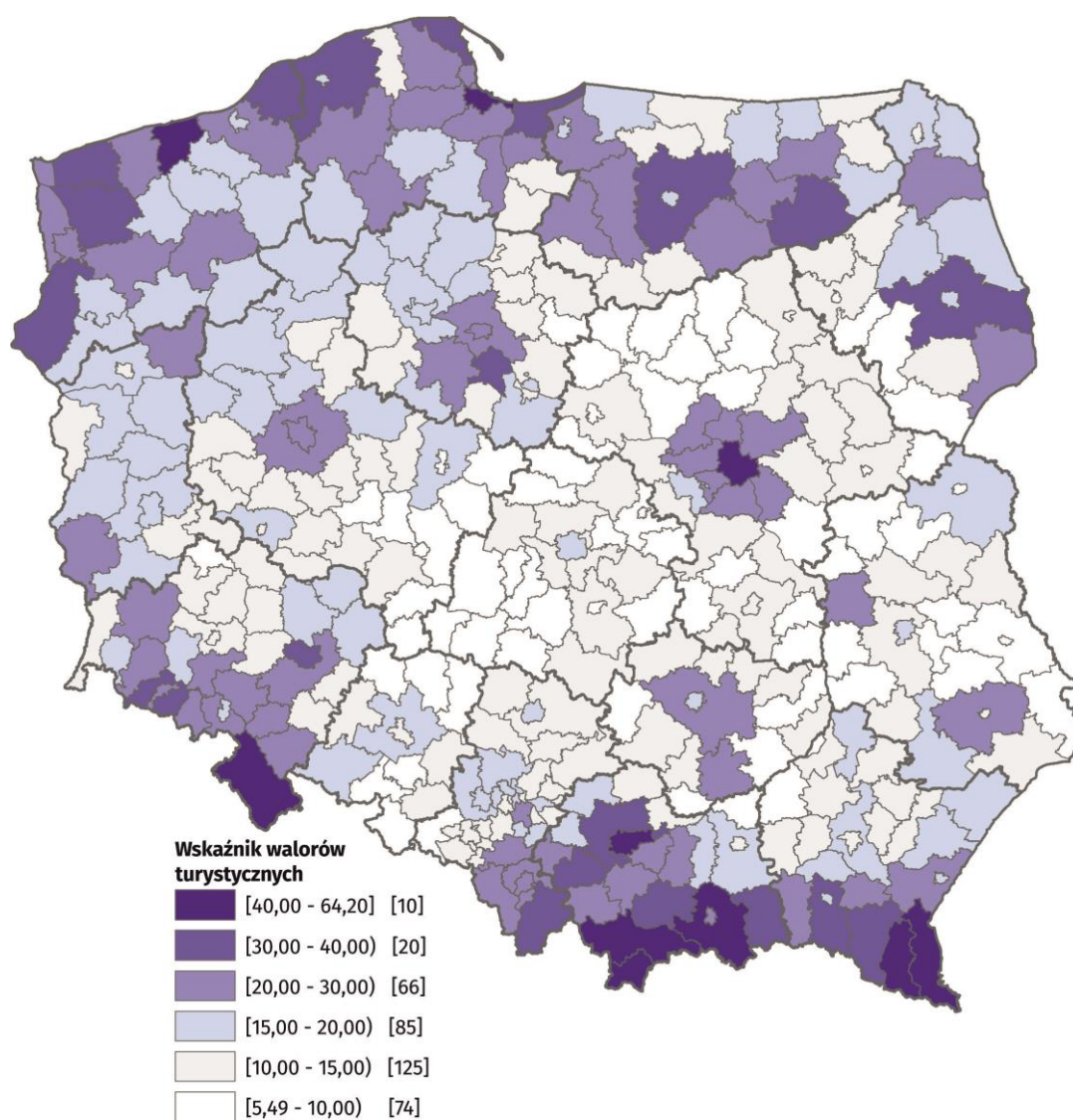
$$WaT_i = (0,375 * WaK_i + 0,375 * WaS_i + 0,2 * WaB_i + 0,05 * WaD_i) * 100$$

W tabelicy 5 przedstawiono wartości wskaźnika walorów turystycznych po uwzględnieniu otoczenia i poprawki transgranicznej dla powiatów według malejącej wartości wskaźnika walorów turystycznych (WaT), dla tych powiatów i miast na prawach powiatu, które uzyskały jego

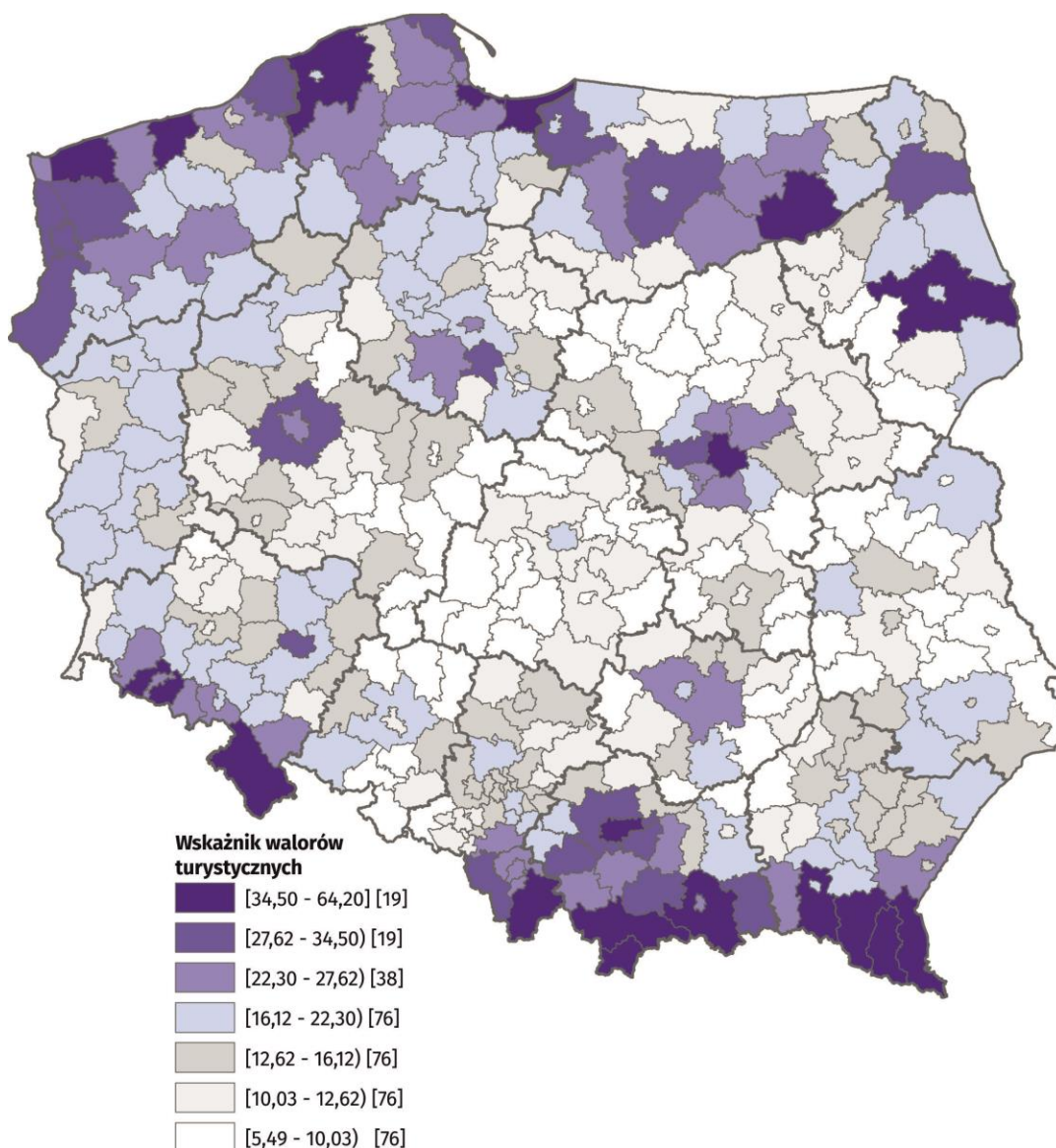
¹⁶ Pełny opis, patrz przypis 4, s. 30.

wartość równą 20 lub większą. Poniżej zamieszczone zostały także dwie mapy ilustrujące podział powiatów na klasy według wartości wskaźnika walorów turystycznych.

Mapa 1. Wskaźnik walorów turystycznych uwzględniający otoczenie i poprawkę transgraniczną według przedziałów wartości wskaźnika walorów turystycznych

Mapa 2. Wskaźnik walorów turystycznych uwzględniający otoczenie i poprawkę transgraniczną według grup kwintylowych¹⁷ (decylowych i półdecylowych dla górnego krańca rozkładu).

Zdecydowanym liderem o najwyższej wartości wskaźnika walorów turystycznych (WaT) równej 64,2 jest Warszawa, która dominuje zarówno pod względem walorów kulturowych, jak i bazy turystycznej. Kolejne lokaty z wynikami z przedziału 52-57 zajmują kolejno: powiat nowosądecki (56,6), Kraków (54,9) oraz powiaty kłodzki (53,2) i nowotarski (52,4). W przypadku Warszawy i Krakowa dominującą rolę odgrywają walory kulturowe, a w powiatach nowosądeckim, kłodzkim i nowotarskim – walory środowiskowe. Na kolejnych lokatach z wartościami WaT

Wśród 38 powiatów z górnej grupy decylowej powiatów uszeregowanych pod względem walorów turystycznych aż 9 należy do woj. małopolskiego. 7 powiatów jest z województwa zachodniopomorskiego.

¹⁷ Dane dla powiatów i miast na prawach powiatu uszeregowano od wartości najmniejszej do największej. Listę tę podzielono następnie na równe części co do liczby powiatów: w przypadku grup kwintylowych na pięć części, w przypadku grup decylowych – na dziesięć. W Polsce jest 380 powiatów i miast na prawach powiatu, co powoduje, że w jednej grupie kwintylowej znajduje się 76 jednostek, w grupie decylowej – 38, a w grupie półdecylowej – 19. Każda grupa kwintylowa obejmuje dwie grupy decylowe. Górna granica danej grupy kwintylowej (decylowej) określana jest jako najwyższa wartość wskaźnika występująca w danej grupie kwintylowej (decylowej).

z przedziału 42-46 znalazły się kolejno powiaty: tatrzański, bieszczadzki, kołobrzeski i leski oraz Gdańsk z wartością WaT nieznacznie przekraczającą 40. Wśród 38 powiatów z górnej grupy decylowej aż 9 należy do woj. małopolskiego, w tym aż 4 są wśród 6 najwyższej lokowanych powiatów i miast na prawach powiatów. W górnej grupie decylowej znalazło się także 7 powiatów z województwa zachodniopomorskiego.

Wśród 10 najwyższej lokowanych powiatów lub miast na prawach powiatu są 3 duże polskie miasta: Warszawa (1), Kraków (3) i Gdańsk (10), 6 powiatów górskich: nowosądecki (2), kłodzki (4), nowotarski (5), tatrzański (6), bieszczadzki (7) i leski (9) i nadmorski powiat kołobrzeski (8). Jednocześnie 5 spośród 7 powiatów ziemskich z pierwszej dziesiątki dysponuje zasobami uzdrowiskowymi, które silnie wpływają na ruch turystyczny – z uwagi na ograniczenie sezonowości generują one całoroczny ruch turystyczny.

Aż 96 powiatów lub miast na prawach powiatu uzyskało wartość wskaźnika walorów turystycznych co najmniej 20, są to jednostki terytorialne o wysokiej lub bardzo wysokiej wartości tego wskaźnika.

Tablica 5. Powiaty uszeregowane według wartości wskaźnika walorów turystycznych WaT

Lp.	Powiat	Województwo	WaT
1	Warszawa	mazowieckie	64,2
2	nowosądecki	małopolskie	56,6
3	Kraków	małopolskie	54,9
4	kłodzki	dolnośląskie	53,2
5	nowotarski	małopolskie	52,4
6	tatrzański	małopolskie	45,3
7	bieszczadzki	podkarpackie	44,1
8	kołobrzeski	zachodniopomorskie	43,1
9	leski	podkarpackie	42,5
10	Gdańsk	pomorskie	40,5
11	słupski	pomorskie	39,3
12	sanocki	podkarpackie	38,0
13	kamieński	zachodniopomorskie	37,3
14	żywiecki	śląskie	36,6
15	nowodworski	pomorskie	36,5
16	białostocki	podlaskie	36,4
17	krośnieński	podkarpackie	36,0
18	karkonoski (d. jeleniogórski)	dolnośląskie	35,1
19	piski	warmińsko-mazurskie	34,7

Wśród 10 najwyższej lokowanych powiatów lub miasta na prawach powiatu są 3 duże polskie miasta: Warszawa (1), Kraków (3) i Gdańsk (10); 6 powiatów górskich: nowosądecki (2), kłodzki (4), nowotarski (5), tatrzański (6), bieszczadzki (7) i leski (9) oraz nadmorski powiat kołobrzeski (8)

Lp.	Powiat	Województwo	WaT
20	aleksandrowski	kujawsko-pomorskie	34,3
21	pucki	pomorskie	33,3
22	olsztyński	warmińsko-mazurskie	33,3
23	gorlicki	małopolskie	32,9
24	limanowski	małopolskie	31,4
25	krakowski	małopolskie	31,4
26	Wrocław	dolnośląskie	31,2
27	goleniowski	zachodniopomorskie	31,0
28	gryfiński	zachodniopomorskie	30,2
29	wadowicki	małopolskie	30,2
30	sławieński	zachodniopomorskie	30,0
31	Szczecin	zachodniopomorskie	29,6
32	policki	zachodniopomorskie	29,6
33	augustowski	podlaskie	29,5
34	elbląski	warmińsko-mazurskie	29,5
35	warszawski zachodni	mazowieckie	29,1
36	cieszyński	śląskie	28,8
37	poznański	wielkopolskie	28,1
38	wielicki	małopolskie	27,6
39	myślenicki	małopolskie	27,6
40	Toruń	kujawsko-pomorskie	27,5
41	kielecki	świętokrzyskie	27,1
42	suski	małopolskie	27,0
43	wejherowski	pomorskie	27,0
44	mrągowski	warmińsko-mazurskie	26,9
45	Świnoujście	zachodniopomorskie	26,5
46	Gdynia	pomorskie	26,4
47	stargardzki	zachodniopomorskie	26,4
48	giżycki	warmińsko-mazurskie	26,2

Lp.	Powiat	Województwo	WaT
49	drawski	zachodniopomorskie	26,1
50	jasielski	podkarpackie	26,1
51	Sopot	pomorskie	26,1
52	Poznań	wielkopolskie	26,0
53	chojnicki	pomorskie	25,9
54	Jelenia Góra	dolnośląskie	25,5
55	koszaliński	zachodniopomorskie	25,0
56	piaseczyński	mazowieckie	24,9
57	pruszkowski	mazowieckie	24,9
58	ząbkowicki	dolnośląskie	24,7
59	kamiennogórski	dolnośląskie	24,7
60	przemyski	podkarpackie	24,6
61	wałbrzyski	dolnośląskie	24,5
62	kartuski	pomorskie	24,2
63	ostródzki	warmińsko-mazurskie	24,2
64	legionowski	mazowieckie	24,1
65	inowrocławski	kujawsko-pomorskie	24,0
66	Nowy Sącz	małopolskie	23,9
67	gryficki	zachodniopomorskie	23,9
68	bielski	śląskie	23,5
69	bocheński	małopolskie	23,2
70	gdański	pomorskie	23,2
71	szczycieński	warmińsko-mazurskie	23,2
72	wołomiński	mazowieckie	22,7
73	pszczyński	śląskie	22,7
74	bytowski	pomorskie	22,6
75	lwówecki	dolnośląskie	22,3
76	Bielsko-Biała	śląskie	22,3
77	buski	świętokrzyskie	22,3

Lp.	Powiat	Województwo	WaT
78	toruński	kujawsko-pomorskie	21,8
79	nowodworski	mazowieckie	21,7
80	otwocki	mazowieckie	21,6
81	oświęcimski	małopolskie	21,6
82	Katowice	śląskie	21,6
83	hajnowski	podlaskie	21,4
84	bolesławiecki	dolnośląskie	21,4
85	brzozowski	podkarpackie	21,2
86	jaworski	dolnośląskie	21,1
87	tczewski	pomorskie	21,1
88	strzelecko-drezdenecki	lubuskie	21,0
89	wrocławski	dolnośląskie	21,0
90	malborski	pomorskie	20,6
91	iławski	warmińsko-mazurskie	20,6
92	dzierżoniowski	dolnośląskie	20,6
93	świdnicki	dolnośląskie	20,5
94	żarski	lubuskie	20,5
95	zamojski	lubelskie	20,2
96	puławski	lubelskie	20,1

Źródło: opracowanie własne.

Walory turystyczne powiatów a wykorzystanie bazy noclegowej

Pod względem liczby turystów i noclegów udzielonych w turystycznych obiektach noclegowych w 2023 r. najwyższe wartości osiągnęły miasta na prawach powiatu: Warszawa, Kraków, Gdańsk, Wrocław oraz powiaty ziemskie: kołobrzeski, tatrzański, karkonoski, nowosądecki, cieszyński i kłodzki.

Tablica 6. Lokata powiatów i miast na prawach powiatu wg liczby udzielonych noclegów w turystycznych obiektach noclegowych w 2023 r.

Powiaty i miasta na prawach powiatu	Województwo	Liczba udzielonych noclegów (w tys.)	Lokata
Warszawa	mazowieckie	7 461,3	1
kołobrzeski	zachodniopomorskie	5 856,3	2

Powiaty i miasta na prawach powiatu	Województwo	Liczba udzielonych noclegów (w tys.)	Lokata
Kraków	małopolskie	5 741,8	3
tatrzański	małopolskie	3 582,5	4
Gdańsk	pomorskie	3 047,0	5
karkonoski (d. jeleniogórski)	dolnośląskie	2 906,7	6
Wrocław	dolnośląskie	2 224,2	7
nowosądecki	małopolskie	2 064,9	8
cieszyński	śląskie	2 052,3	9
kłodzki	dolnośląskie	2 018,7	10

Źródło: opracowanie własne.

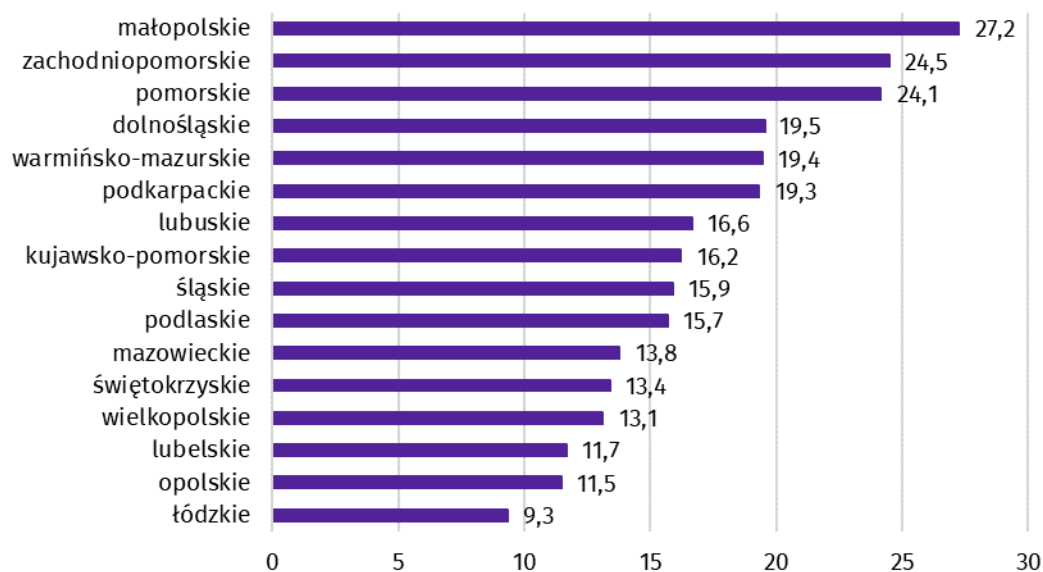
Gdy porównamy dwa rozkłady według wartości WaT i według liczby udzielonych noclegów w 2023 r. to: wśród pierwszych 10 powiatów lub m.n.p.p., 7 z nich się powtarza – kolejno według liczby udzielonych noclegów (w nawiasach podano lokatę wg liczby udzielonych noclegów i wg WaT):

1. Warszawa (1,1)
2. kołobrzeczki (2,8)
3. Kraków (3,3)
4. tatrzański (4,6)
5. Gdańsk (5,10)
6. nowosądecki (8,2)
7. kłodzki (10,4).

Walory turystyczne województw

Wartości wskaźnika walorów turystycznych województw w 2023 roku wyznaczono dla każdego województwa z wykorzystaniem średniej arytmetycznej wskaźnika walorów turystycznych dla powiatów i miast na prawach powiatu z danego województwa. Na poniższym Wykresie 1 zostały zaprezentowane wyniki uzyskane dla poszczególnych województw.

Wykres 1. Walory turystyczne województw

Źródło: opracowanie własne.

Jak pokazuje analiza powyższego wykresu najbardziej atrakcyjne pod względem turystycznym są województwa małopolskie (1), zachodniopomorskie (2) i pomorskie (3), a w następnej kolejności woj. dolnośląskie (4), warmińsko-mazurskie (5) i podkarpackie (6). Z kolei wśród najmniej atrakcyjnych pod względem turystycznym województw znalazły się kolejno województwa: łódzkie (16), opolskie (15) oraz lubelskie (14).

Najbardziej atrakcyjne pod względem turystycznym są województwa: małopolskie (1), zachodniopomorskie (2) i pomorskie (3), a następnie z bardzo podobnym wynikiem: dolnośląskie, warmińsko-mazurskie i podkarpackie.

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło danych GUS”, a w przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

Opracowanie merytoryczne:
Departament Badań Społecznych i Rynku Pracy

Dyrektor
Hanna Strzelecka
Tel: 22 608 31 22

Rozpowszechnianie:
Wydział Współpracy z Mediami

Tel. komórkowy: +48 695 255 032
Tel. stacjonarne: +48 22 608 38 04, +48 22 449 41 45,
+48 22 608 30 09

e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

- stat.gov.pl
- [@GUS_STAT](https://twitter.com/GUS_STAT)
- [@GlownyUrzadStatystyczny](https://www.facebook.com/GlownyUrzadStatystyczny)
- [gus_stat](https://www.instagram.com/gus_stat)
- [glownyurządstatystycznygus](https://www.youtube.com/glownyurządstatystycznygus)
- [glownyurządstatystyczny](https://www.linkedin.com/company/glownyurządstatystyczny)

Powiązane opracowania

[Zeszyt metodologiczny „Walory turystyczne w powiatach i ich otoczeniu”](#)

[Opracowanie eksperymentalne Walory turystyczne w powiatach i ich otoczeniu \(data publikacji 2023 r.\)](#)

[Opracowanie eksperymentalne „Analiza walorów turystycznych powiatów i ich bezpośredniego otoczenia” \(data publikacji 2017 r.\)](#)

[Turystyka w 2015 r.](#)

[Analiza walorów turystycznych powiatów i ich bezpośredniego otoczenia na podstawie danych statystycznych m.in. z zakresu bazy noclegowej, kultury i dziedzictwa narodowego oraz przyrodniczych obszarów chronionych \(POPT 2007-2013\)](#)

<https://stat.gov.pl/statystyki-eksperymentalne/uslugi-publiczne/walory-turystyczne-w-powiatach-i-ich-otoczeniu,17,1.html>